

Мелітопольський державний університет імені Богдана Хмельницького
Навчально-науковий інститут соціально-педагогічної та мистецької освіти
Кафедра початкової освіти

Освітня програма «Початкова освіта. Інклюзивна освіта»
«Початкова освіта. Іноземна мова»
«Початкова освіта. Християнська етика»

Назва курсу	Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Викладач	Дубяга Світлана Миколаївна
Профайл викладача	http://inst.mdpu.org.ua/navchalno-naukovij-institut-sotsial/kafedra-pochatkovoyi-osviti/sklad-kafedry-pochatkovoyi-osvity/dubyaga-svitlana-mykolayivna/
Контактний тел.	0676017804
Е-mail:	svetlana_107@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=1008
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за попередньою домовленістю середа з 14.20 до 17.00 <i>Онлайн консультації:</i> за попередньою домовленістю Viber (0676017804) в робочі дні з 9.00 до 17.00

1. Анотація до курсу

Предметом вивчення освітньої компоненти є методика початкового навчання, зокрема методика української мови, що включає процес навчання в початковій школі.

Міждисциплінарні зв'язки: вступ до спеціальності, педагогіка, психологія, дидактика, сучасна українська мова з практикумом.

2. Мета та завдання курсу

Метою навчальної дисципліни «Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі» є забезпечення належного рівня теоретичних знань здобувачів з методики навчання української мови та літературного читання в початкових класах, а також практично-методичних умінь, необхідних для активної професійно-виробничої діяльності майбутніх учителів.

Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі як освітня компонента, в підготовці вчителя початкових класів посідає одне з центральних місць.

Основними завданнями вивчення компоненти «**Методика навчання мовно-літературної освітньої галузі**» є вивчення та аналіз здобувачами методики мови, наукових засад та закономірностей методики формування знань, умінь, навичок молодших школярів у галузі української мови та літературного читання; набуття умінь та навичок здійснювати педагогічну діяльність на уроках української мови в початковій школі; формування у здобувачів уміння співвідносити теоретичні знання з практичними потребами сучасної школи, втілювати нові методичні ідеї в практику навчання мови.

Вибір матеріалу і його виклад у програмі обумовлений перед усім логікою самої науки про методику мову, а також завданнями формування особистості вчителя початкових класів, його світогляду.

3. Формат курсу

Очний (offline) у вигляді лекційних та практичних занять. Змішаний (blended) через систему Центру освітніх дистанційних технологій МДПУ імені Богдана Хмельницького. Навчальний матеріал дисципліни структурований за темами, кожна з яких є відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульного контролю та аналіз результатів його виконання.

Дисципліна викладається у формі лекційних та практичних занять.

4. Перелік компетентностей та результати навчання

Перелік компетентностей, які набуваються під час опанування освітньою компонентою:

Загальні

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 4. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові

ФК 1. Здатність ефективно працювати в умовах сучасної початкової школи.

ФК 4. Здатність здійснювати навчання та виховання учнів відповідно до психолого-педагогічних закономірностей і принципів.

ФК 7. Здатність використовувати досягнення психолого-педагогічної науки та практики у власній діяльності.

ФК 8. Здатність до моделювання навчально-виховного процесу у загальноосвітньому навчальному закладі (в т. ч. й інклюзивному), методів планування навчально-виховного процесу у ЗЗСО.

ФК 10. Здатність демонструвати глибокі знання з методик та технологій навчання в початковій школі.

ФК 12. Здатність до моделювання уроків за різними навчальними технологіями, використання сучасних методів і методичних прийомів навчання на уроках у початкових класах.

ФК 19. Здатність до здійснення освітнього процесу.

ФК 21. Здатність до використання у освітньому процесі методик навчання освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Результати навчання

ПРН 14. Здатність аналізувати та опрацювати нормативні документи з метою їх використання у професійній діяльності.

ПРН 19. Проектувати програми спільної діяльності учня й учителя на уроках у початковій школі в умовах упровадження нових педагогічних технологій.

ПРН 22. Використання сучасних методів і методичних прийомів навчання на уроках у початкових класах.

ПРН 24. Здатність до організації освітнього процесу з використанням сучасних педагогічних технологій інклюзивної освіти.

ПРН 25. Здатність реалізовувати сучасні методики навчання освітніх галузей, передбачених Державним стандартом початкової освіти, під час проектування уроку.

ПРН 27. Реалізовувати сучасні методики навчання освітніх галузей, передбачених Державним стандартом початкової освіти, під час проектування уроку в інклюзивних класах.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
К-сть годин	54	48	108

6. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
2022	5, 6	Початкова освіта	3	н

7. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Здобувачі вищої освіти отримують додаткову інформацію з курсу за допомогою використання мультимедійного обладнання – перегляду презентацій, відеоматеріалів, інтернет ресурсів.

8. Політики курсу

На заняттях слід дотримуватись політики академічної доброчесності.

На заняттях вітаються технології практико-орієнтованого навчання. При оцінюванні враховується пізнавальна активність здобувачів вищої освіти, глибина засвоєного ними матеріалу з курсу. Завдання до кожної теми викладач надає наприкінці попереднього заняття. Всі вид робіт необхідно виконувати в зазначені строки. При виконанні всіх завдань і видів контролю курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Пропущені заняття відпрацьовуються протягом 2 тижнів на кафедрі в часи консультацій викладача.

9. Схема курсу

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усьо го	у тому числі			усьо го	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Тема 1. Методика навчання української мови як педагогічна наука. Методи та засоби навчання методики мови	8	2		6	8	2		6
Тема 2. Методика навчання грамоти. Методи навчання грамоти	6	2	2	2	6	2	2	2
Тема 3. Особливості сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти	8	2		6	8	2		6
Тема 4. Підготовчий (добукварний) період навчання грамоти	8	2	4	2	8	2	4	2
Тема 5. Букварний період навчання грамоти	8	2	4	2	8	2	4	2

Тема 6. Методика навчання письма в період навчання грамоти	8	2	4	2	8	2	4	2
Тема 7. Розвиток мовлення і мислення учнів у період навчання грамоти. Післябукварний період	6	2	2	2	6	2	2	2
Тема 8. Характеристика змісту початкового курсу української мови. Сучасні методи, прийоми вивчення мови в початкових класах	8	2	2	4	8	2	2	4
Тема 9. Типи, структура і методика уроків мови у початкових класах. Сучасні вимоги до уроків.	8	2	2	4	8	2	2	4
Тема 10. Методика вивчення основ фонетики і графіки	8	2		6	8	2		6
Тема 11. Методика вивчення елементів граматики	8	4	2	2	8	4	2	2
Тема 12. Методика вивчення морфемної будови слова	6	2	2	2	6	2	2	2
Тема 13. Методика вивчення орфографії. Види орфографічних вправ	6	2	2	2	6	2	2	2
Тема 14. Основні типи орфографічних помилок учнів на різних етапах навчання	6	2	2	2	6	2	2	2
Тема 15. Методика вивчення елементів синтаксису	6	2	2	2	6	2	2	2

Тема 16. Методика навчання елементів лексикології	10	4		6	10	4		6
Тема 17. Формування в учнів уявлень про мову і мовлення. Методика формування уявлення про текст. Типи текстів	8	2	2	4	8	2	2	4
Тема 18. Методика роботи над учнівськими переказами та творами	6	2	2	2	6	2	2	2
Тема 19. Ведення учнівських зошитів та вимоги до оформлення письмових робіт з української мови	8	2	2	4	8	2	2	4
Тема 20. Критерії та норми оцінювання навчальних досягнень учнів	10	2	2	6	10	2	2	6
Тема 21. Зміст предмета «Читання (літературне читання)» та його методична реалізація на уроках у 2-4 класах	8	2	2	4	8	2	2	4
Тема 22. Якості повноцінного читання. Свідомість читання	8	2	2	4	8	2	2	4
Тема 23. Правильність, швидкість і виразність читання	8	2	2	4	8	2	2	4
Тема 24. Види літературного матеріалу з читання в початкових класах. Особливості методики опрацювання творів різних жанрів	10	2	2	6	10	2	2	6

Тема 25. Позакласні уроки читання в початкових класах	8	2		6	8	2		6
Тема 26. Підсумковий урок з читання	8			8	8			8
Тема 27. Критерії та норми оцінювання навчальних досягнень учнів	10		2	8	10		2	8
Усього годин	210	54	48	108	210	54	48	108

10. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми лекції та питання, що вивчаються	Кількість годин
1	<p>Методика викладання української мови як педагогічна наука. Методи та засоби навчання методики мови.</p> <ol style="list-style-type: none"> Предмет і завдання курсу «Методика навчання української мови». Особливості і структура курсу методики мови. Наукові основи методики мови як педагогічної навчальної дисципліни. Зв'язок методики викладання української мови з іншими науками. Методи навчання методики мови. Засоби навчання методики мови. 	2
2	<p>Особливості сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти</p> <ol style="list-style-type: none"> Методи навчання грамоти, їх класифікація. Короткий історико-критичний огляд методів навчання грамоти. Звуковий аналітико-синтетичний метод К.Д.Ушинського та удосконалення цього методу вченими-методистами. Основні періоди та етапи навчання грамоти за сучасним звуковим аналітико-синтетичним методом. 	2
3	<p>Підготовчий (добукварний) період навчання грамоти</p> <ol style="list-style-type: none"> Основні періоди навчання грамоти першокласників. 	2

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Основні завдання добукварного періоду. 3. Розвиток фонематичного слуху, вмінь виконувати звуковий аналіз слів. 4. Особливості структури уроків читання і письма в добукварний період. 5. Орієнтовний зміст роботи на уроці читання в добукварний період. 6. Підготовка руки дитини до письма. 	
4	<p>Букварний період навчання грамоти</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етапи букварного періоду. 2. Особливості опрацювання першого етапу. 3. Методика формування вміння читати прямі склади. 4. Особливості опрацювання звуків і букв на другому етапі. 5. Уроки читання в букварний період навчання грамоти. 6. Структура уроку читання на ознайомлення з новою буквою. 	2
5	<p>Розвиток мовлення і мислення учнів у період навчання грамоти. Післябукварний період</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні завдання роботи з розвитку мовлення. 2. Робота над удосконаленням звуковимови. 3. Збагачення словникового запасу учнів. 4. Робота над реченням і зв'язним висловлюванням. 5. Післябукварний період. 	2
6	<p>Характеристика змісту початкового курсу української мови. Сучасні методи, прийоми вивчення мови в початкових класах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення і завдання вивчення основ фонетики, граматики і правопису. 2. Наукові основи методики викладання граматики в початковій школі. 3. Сучасні методи і прийоми вивчення мови в початкових класах. 	2
7	<p>Типи, структура і методика уроків мови у початкових класах. Сучасні вимоги до уроків.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типи уроків з фонетики, граматики та правопису. 2. Структура уроків мови. 3. Методика проведення уроків. 4. Вимоги до уроків української мови. 	2
8	<p>Методика вивчення основ фонетики і графіки.</p>	2

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з особливостями голосних і приголосних звуків. 2. Вивчення теми «Голосні звуки і позначення їх буквами». 3. Вивчення теми «Приголосні звуки. Тверді й м'які приголосні, способи їх позначення на письмі». 4. Вивчення теми «Дзвінки і глухі приголосні». 5. Вивчення теми «Склад. Наголос». 	
9	<p>Методика вивчення елементів граматики</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методичні основи формування мовознавчих понять. 2. Принцип розташування матеріалу з лексики і граматики за роками навчання. 3. Методика вивчення частин мови. 4. Система роботи над елементами синтаксису. 	4
10	<p>Методика вивчення морфемної будови слова.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення і завдання роботи над вивченням морфемної будови слова. 2. Вивчення основи слова і закінчення. 3. Вивчення кореня слова. 4. Вивчення префікса. 5. Вивчення суфікса. 	2
11	<p>Методика вивчення орфографії. Види орфографічних вправ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Орфографія як предмет вивчення. Поняття про орфографію. 2. Принципи української орфографії. 3. Методика роботи над орфографічним правилом. 4. Види орфографічних вправ: <ol style="list-style-type: none"> а) списування; б) диктанти; в) орфографічний розбір; г) словникова робота. 	2
12	<p>Основні типи орфографічних помилок учнів на різних етапах навчання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні типи орфографічних помилок учнів. 2. Способи виправлення орфографічних помилок. 3. Систематизація й узагальнення помилок. 	2
13	<p>Методика вивчення елементів синтаксису</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення знань з синтаксису в початкових класах. 	2

	<ul style="list-style-type: none"> 2. Формування поняття про речення і його будову. 3. Типи речень за метою висловлювання. 4. Робота над засвоєнням понять «основа речення», «головні члени речення». 5. Вивчення однорідних членів речення. 6. Ознайомлення зі складним реченням. 	
14	<p>Методика навчання елементів лексикології</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Лінгводидактичні основи методики роботи над словом. 2. Робота над засвоєнням лексичного значення слова. 3. Робота над усвідомленням прямого і переносного значення слова, багатозначністю й омонімією. 4. Робота над синонімами. 5. Вивчення антонімів. 	4
15	<p>Формування в учнів уявлень про мову і мовлення. Методика формування уявлення про текст. Типи текстів</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Формування уявлення про текст. 2. Типи текстів: розповідь, опис, міркування. 	
16	<p>Методика роботи над учнівськими переказами та творами</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Класифікація переказів. 2. Методика проведення переказів. 3. Аналіз учнівських переказів. 4. Класифікація творів. 5. Методика підготовки учнів до написання твору. 6. Аналіз творчих робіт. 	2
17	<p>Ведення учнівських зошитів та вимоги до оформлення письмових робіт з української мови</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Загальні вимоги до ведення учнівських зошитів. 2. Вимоги до оформлення письмових робіт. 3. Перевірка письмових робіт. 	2
18	<p>Критерії та норми оцінювання навчальних досягнень учнів</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Оцінювання умінь і навичок мовленнєвої діяльності. 2. Знання про мову й мовлення, мовні уміння й навички. 3. Оцінювання орфографічних і пунктуаційних умінь. 4. Графічні навички письма. Техніка письма. Культура оформлення письмових робіт. 5. Ведення зошитів. 6. Виведення підсумкового балу за семестр (рік). 	2
19	<p>Зміст предмета «Читання (літературне читання)» та його методична реалізація на уроках у 2-4 класах</p>	2

	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні передумови започаткування літературної освіти в початковій школі 2. Літературне читання як навчальний предмет. Сутність і змістові лінії літературної освіти 3. Коло читання. Принципи визначення змісту читання 4. Літературний розвиток учнів на уроках читання 5. Мовленнєвий розвиток учнів на уроках читання <p>Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного</p>	
20	<p>Якості повноцінного читання. Свідомість читання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Якості повноцінного читання. Свідомість читання. 2. Типи уроків класного читання. 3. Урок ознайомлення з новим твором. 4. Прийоми, що забезпечують усвідомлення учнями прочитаного твору. 	2
21	<p>Правильність, швидкість і виразність читання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи і прийоми вироблення навичок правильного читання. 2. Методи і прийоми вироблення навичок швидкого читання. 3. Методи і прийоми вироблення навичок виразного читання. 	2
22	<p>Види літературного матеріалу з читання в початкових класах. Особливості методики опрацювання творів різних жанрів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Читання оповідання. 2. Читання казок. 3. Читання байки. 4. Читання вірша. 5. Читання науково-пізнавальної статті. 	2
23	<p>Позакласні уроки читання в початкових класах</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання уроків позакласного читання. 2. Етапи навчання самостійному читанню. 3. Типи і структура уроків позакласного читання. 	2
Разом		54

11. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми та питання, що вивчаються	Форми контролю	Кількість годин
-------	--------------------------------------	----------------	-----------------

1.	Лінгвістичні основи діючої програми з навчання грамоти. Психолого-педагогічні вимоги до підручника з навчання грамоти 1. Розказати про основні завдання початкового курсу української мови. 2. Охарактеризувати структуру програми з навчання грамоти в 1 класі. 3. Назвати основні вимоги до знань, умінь і навичок першокласників. 4. Принципи побудови діючого Букваря.	вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій, практико-орієнтовані завдання	2
2.	Особливості добукварного періоду навчання грамоти. Методика формування фонетичних понять 1. Основні завдання добукварного періоду навчання грамоти. 2. Місце й роль аналітико-синтетичних звукових вправ на уроках з навчання грамоти у добукварний період. 3. Формування початкових фонетичних понять (слово, речення, звук, склад, наголос) у добукварний період навчання грамоти. 4. Зміст, структура і методика уроків читання та письма в добукварний період навчання грамоти.	опитування, дискусія, проектна робота в мікрогрупах, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій	2
3.	Зміст, структура і методика уроків читання букварного періоду навчання грамоти 1. Типи уроків читання в букварний період, їх структура. 2. Сучасні вимоги до уроків читання в період навчання грамоти. 3. Назвати основні види роботи на уроках читання: а) в букварний період; б) післябукварний період.	вирішення практичних задач, практико-орієнтовані завдання	4
4.	Зміст, структура і методика уроків письма букварного періоду навчання грамоти 1. Типи уроків письма під час навчання грамоти, їх структура.	вирішення практичних задач, аналіз конкретних	2

	<p>2. Сучасні вимоги до занять з письма в 1 класі.</p> <p>3. Основні види роботи на уроках письма: а) в букварний період; б) післябукварний період.</p>	ситуацій, практико-орієнтовані завдання	
5.	<p>Методика роботи з розвитку мовлення першокласників на уроках навчання грамоти</p> <p>1. Назвати завдання й основні напрямки роботи з розвитку мовлення дітей у період навчання грамоти.</p> <p>2. Методика словникових вправ на уроках читання.</p> <p>3. Формування вміння будувати речення.</p> <p>4. Робота над зв'язним (діалогічне, монологічне) мовленням дітей.</p> <p>5. Методика використання наочності (малюнки, картинки, діафільми) з метою розвитку мовлення учнів.</p>	опитування, дискусія, робота в мікрогрупах, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій	2
6.	<p>Аналіз діючої програми з української мови, підручники з мови та вимоги до них</p> <p>1. Розглянути пояснювальну записку і вивчити вимоги програми з української мови.</p> <p>2. Проаналізувати підручники «Українська мова» для учнів 2-4 кл.</p> <p>3. Ознайомитись з планами-конспектами уроків української мови для учнів 2-4 класів.</p>	вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій	2
7.	<p>Прийоми розвитку пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках української мови</p> <p>1. Актуальність проблеми розвивального навчання школярів на уроках рідної мови.</p> <p>2. Основні методи навчання мови в початкових класах, їх розвивальний потенціал.</p> <p>3. Прийоми активізації пізнавальної</p>	опитування, дискусія, робота в мікрогрупах, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій	2

	діяльності учнів на уроках української мови.		
8.	Сучасний урок граматики, правопису й розвитку мовлення в початковій школі. Основні вимоги до нього 1. Завдання уроку фонетики, граматики, правопису й розвитку мовлення в сучасній школі. 2. Сучасні вимоги до уроків української мови в початкових класах. 3. Типи й структура уроків рідної мови. 4. Проблема творчості вчителя початкових класів на уроці.	опитування, дискусія, робота в мікрогрупах, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій	4
9.	Види орфографічних вправ та методика їх проведення 1. Основні види орфографічних вправ: а) списування, його види; б) диктант, види диктантів; в) орфографічний розбір; г) словникова робота. 2. Вимоги до уроків навчання орфографії.	вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій	4
10.	Рівень тексту в розвитку мовлення молодших школярів 1. Значення письмового переказу як одного з видів роботи над зв'язним мовленням молодших школярів. 2. Характеристика основних видів письмових переказів у початкових класах. 3. Система роботи над письмовими переказами. 4. Шляхи підвищення самостійності та творчої активності школярів під час роботи над переказом. 5. Загальні вимоги до письмових переказів. Перевірка учнівських переказів, норми оцінювання.	захист рефератів, дискусія, опитування, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій, практико-орієнтовані завдання	4
11.	Аналіз програми з читання і розвитку мовлення. Підручники з читання для	робота в мікрогрупах,	2

	<p>початкових класів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання уроків читання. 2. Структура програми з читання і розвитку мовлення. Зміст кожної з частин. 3. Вимоги до підручників з літературного читання. <p>Аналіз матеріалу для читання.</p>	<p>вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій</p>	
12.	<p>Методика різних видів роботи на уроках літературного читання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Типи уроків літературного читання, їх структура. 2. Сучасні вимоги до уроків літературного читання. 3. Основні етапи уроку читання: <ol style="list-style-type: none"> а) підготовка до сприймання тексту; б) словникова робота; в) перше читання твору і перевірка сприймання; г) робота над усвідомленням тексту; д) складання плану і переказ прочитаного; е) підсумкова бесіда. 4. Методика використання наочності, технічних засобів навчання. 	<p>робота в мікрогрупах, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій</p>	2
13.	<p>Прийоми вироблення навичок швидкого, правильного та виразного читання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи і прийоми вироблення навичок правильного читання. 2. Сучасні методи і прийоми вироблення навичок швидкого читання. 3. Партитура виразного читання. 	<p>робота в мікрогрупах, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій</p>	2
14.	<p>Вимоги до уроків читання в початкових класах. Методика читання творів різних жанрів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні вимоги до уроків читання в початковій школі. 2. Особливості опрацювання оповідання на уроці. 	<p>робота в мікрогрупах, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій</p>	2

	3. Опрацювання байки та казки в початкових класах. 4. Особливості роботи над віршем у 1-4 класах. 5. Урок читання науково-пізнавальної статті.		
15.	Критерії та норми оцінювання навчальних досягнень учнів 1. Оцінювання умінь і навичок читацької діяльності. 2. Виведення підсумкового балу за семестр (рік).	робота в мікрогрупах, вирішення практичних задач, аналіз конкретних ситуацій	2
Разом			48

12. Самостійна робота

Теми для самостійного опрацювання

№ з/п	Теми* і перелік питань що винесені на самостійне вивчення
1.	Методика навчання грамоти. Методи навчання грамоти. Прийоми звукового аналізу, синтезу 1. Психофізіологічна характеристика процесів читання і письма як видів мовленнєвої діяльності. 2. Історико-критичний огляд методів навчання грамоти. 3. Прийоми звукового аналізу, синтезу.
2.	Методика навчання письма в період навчання грамоти 1. Психолого-педагогічні особливості процесу навчання письма першокласників. 2. Організаційні й гігієнічні умови навчання письма. 3. Види робіт з письма в букварний період. 4. Структура уроку письма на вивчення нової букви.
3.	Методика вивчення основ фонетики і графіки 1. Ознайомлення з особливостями голосних і приголосних звуків. 2. Вивчення теми «Голосні звуки і позначення їх буквами». 3. Вивчення теми «Приголосні звуки. Тверді й м'які приголосні, способи їх позначення на письмі». 4. Вивчення теми «Дзвінки і глухі приголосні». 5. Вивчення теми «Склад. Наголос».

4.	<p>Методика вивчення морфемної будови слова</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення і завдання роботи над вивченням морфемної будови слова. 2. Вивчення основи слова і закінчення. 3. Вивчення кореня слова. 4. Вивчення префікса. 5. Вивчення суфікса.
5.	<p>Основні типи орфографічних помилок учнів на різних етапах навчання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні типи орфографічних помилок учнів. 2. Способи виправлення орфографічних помилок. 3. Систематизація й узагальнення помилок.
6.	<p>Методика вивчення елементів синтаксису</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення знань з синтаксису в початкових класах. 2. Формування поняття про речення і його будову. 3. Типи речень за метою висловлювання. 4. Робота над засвоєнням понять «основа речення», «головні члени речення». 5. Вивчення однорідних членів речення. 6. Ознайомлення зі складним реченням.
7.	<p>Методика навчання елементів лексикології</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лінгводидактичні основи методики роботи над словом. 2. Робота над засвоєнням лексичного значення слова. 3. Робота над усвідомленням прямого і переносного значення слова, багатозначністю й омонімією. 4. Робота над синонімами. 5. Вивчення антонімів.
8.	<p>Формування в учнів уявлень про мову і мовлення. Методика формування уявлення про текст. Типи текстів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування уявлення про текст. 2. Типи текстів: розповідь, опис, міркування.
9.	<p>Ведення учнівських зошитів та вимоги до оформлення письмових робіт з української мови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні вимоги до ведення учнівських зошитів. 2. Вимоги до оформлення письмових робіт. 3. Перевірка письмових робіт.
10.	<p>Види літературного матеріалу з читання в початкових класах. Особливості методики опрацювання творів різних жанрів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Читання приказок і прислів'їв.

	2. Читання пісень. 3. Читання нарисів. 4. Читання загадок. 5. Читання потішок
11.	Підсумковий урок з читання 1. Завдання уроків узагальнення знань. 2. Підготовка до узагальнюючого уроку і його проведення.
12.	Критерії та норми оцінювання навчальних досягнень учнів 1. Оцінювання умінь і навичок читацької діяльності. 2. Виведення підсумкового балу за семестр (рік).

Завдання для самостійної роботи студентів

№ з/п	Завдання для самостійної роботи студентів*
1	Огляд літературних джерел
2	Конспект уроку читання і письма
3	Конспект уроку мови
4	Реферат або презентація

Теми рефератів або презентацій для самостійного виконання

1. Дослідження ступеня готовності першокласників до навчання читання і письма.
2. Використання наочних посібників на уроках навчання грамоти в добукварний період.
3. Використання наочних посібників на уроках навчання грамоти в букварний період.
4. Використання фізкультхвилинок на уроках навчання грамоти.
5. Диференційований підхід у навчанні першокласників читання.
6. Ігрові прийоми навчання молодших школярів.
7. Використання дидактичних ігор на уроках навчання грамоти.
8. Розвиток мовлення на основі сюжетних малюнків Букваря.
9. Використання ілюстративного матеріалу Букваря.
10. Розвиток техніки читання у першокласників.
11. Розвиток фонематичного слуху у першокласників.
12. Індивідуальна робота з відстаючими на уроках читання.
13. Використання творів малих фольклорних жанрів у період навчання грамоти.
14. Розвиток пізнавальної активності першокласників у період навчання грамоти.
15. Пропедевтичне вивчення частин мови у період навчання грамоти.

16. Можливості Букваря для розширення знань, кола уявлень першокласників про навколишній світ.
17. Диференційоване навчання на уроках письма.
18. Підготовчі вправи з письма в добукварний період.
19. Недоліки почерків, що формуються, причини їх виникнення та шляхи подолання.
20. Допоміжні засоби опанування письма.
21. Самостійна робота на уроках рідної мови.

Теми курсових робіт

1. Використання наочних посібників на уроках навчання грамоти в добукварний період.
2. Використання наочних посібників на уроках навчання грамоти в букварний період.
3. Використання фізкультхвилинок на уроках навчання грамоти.
4. Диференційований підхід у навчанні першокласників читання.
5. Ігрові прийоми навчання молодших школярів.
6. Використання дидактичних ігор на уроках навчання грамоти.
7. Розвиток мовлення на основі сюжетних малюнків Букваря.
8. Розвиток техніки читання у першокласників.
9. Розвиток фонематичного слуху у першокласників.
10. Використання творів малих фольклорних жанрів у період навчання грамоти.
11. Розвиток пізнавальної активності першокласників у період навчання грамоти.
12. Пропедевтичне вивчення частин мови у період навчання грамоти.
13. Можливості Букваря для розширення знань, кола уявлень першокласників про навколишній світ.
14. Диференційоване навчання на уроках письма.
15. Самостійна робота на уроках української мови.
16. Формування графічних і технічних навичок письма.
17. Формування навичок зв'язного мовлення дітей у добукварний період.
18. Методика словникових вправ у букварний період навчання грамоти.
19. Удосконалення граматичного ладу мовлення молодших школярів.
20. Уроки позакласного читання як важливий аспект всебічного розвитку і виховання дітей.
21. Навчальні ігри як засіб підвищення ефективності уроків української мови.
22. Робота з «Орфографічним словником» на уроках української мови.
23. Орфографічні помилки і шляхи підвищення грамотності учнів.

24. Мовленнєвий розвиток у процесі навчання української мови.
25. Особливості навчання письму шестилітніх першокласників.
26. Підвищення ефективності орфографічних вправ засобами розвитку мовлення.
27. Каліграфічні хвилинки на уроках української мови в 1-4 класах.
28. Методика словникової роботи у процесі навчання української мови.
29. Розвиток мовлення в добукварний період.
30. Використання народних традицій на уроках української мови.
31. Збагачення мовлення молодших школярів фразеологізмами.
32. Фізкультхвилинки на уроках української мови.
33. Методика вивчення елементів синтаксису в початкових класах.
34. Різні форми опитування на уроках української мови в початкових класах.
35. Узагальнюючі уроки української мови в початковій школі.
36. Диференційований підхід до мовленнєвого розвитку молодших школярів.

Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль

1. Предмет і завдання курсу «Методика навчання української мови».
2. Особливості і структура курсу методики мови.
3. Зв'язок методики української мови з іншими науками.
4. Педагогічні вимоги до процесу навчання грамоти.
5. Загальна характеристика сучасного звукового аналітико-синтетичного методу навчання грамоти.
6. Періоди навчання грамоти, їх задачі.
7. Розвиток мовлення учнів у підготовчому періоді.
8. Типи і структура уроків читання в період навчання грамоти.
9. Букварний період, етапи та завдання періоду.
10. Типи уроків письма під час навчання грамоти, їх структура.
11. Словникова робота на уроках навчання грамоти, словниково-логічні вправи.
12. Сучасні методи, прийоми вивчення мови в початкових класах. Класифікація методів.
13. Типи, структура і методика уроків мови. Сучасні вимоги до уроків мови.
14. Наукові основи методики викладання фонетики, граматики і правопису.
15. Види орфографічних вправ, їх значення у формуванні правописних навичок школярів.
16. Самостійна робота учнів на уроках мови.
17. Основні типи орфографічних помилок учнів на різних етапах навчання. причини помилок.
18. Формування граматичних понять.

19. Принципи українського правопису.
20. Види диктантів. Методика проведення різних видів диктантів.
21. Вимоги до текстів. Значення і завдання контрольного диктанту.
22. Методика підготовки учнів до контрольного диктанту, проведення його на уроці.
23. Способи виправлення помилок у контрольних диктантах. Норми оцінювання результатів диктанту.
24. Наочність на уроках української мови.
25. Переказ як складова частина системи роботи з розвитку мовлення учнів. Види переказів та методика їх проведення.
26. Види творів, методика роботи над творами.
27. Методика проведення різних типів списування.
28. Вимоги до письмових робіт учнів, критерії та норми оцінювання знань та вмінь учнів.
29. Читання як предмет його завдання.
30. Наукові основи методики читання в початкових класах.
31. Завдання уроків класного читання.
32. Види читання, їх завдання.
33. Якості читання.
34. Методи і прийоми вироблення навичок швидкого читання.
35. Особливості читання оповідання.
36. Особливості читання казки.
37. Особливості читання байки.
38. Особливості читання вірша.
39. Особливості читання науково-пізнавальної статті.
40. Самостійна робота на уроках читання.
41. Типи і структура уроків класного читання.
42. Урок узагальнення знань, його завдання і методика проведення.
43. Уроки позакласного читання, їх структура та методика проведення.
44. Методи і прийоми вироблення навичок виразного читання.
45. Методика складання плану до прочитаного тексту.
46. Методика проведення підготовчої бесіди до сприймання тексту.
47. Методика роботи над переказуванням змісту прочитаного, види переказу.
48. Критерії та норми оцінювання знань та вмінь учнів на уроках літературного читання.

13. Система оцінювання та вимоги

Розподіл балів, що присвоюються студентам з освітньої компоненти «Методика навчання української мови», є сумою балів за виконання

практичних завдань та підсумкового модульного контролю. Впродовж семестру здобувач вищої освіти за поточний контроль отримує – 40 балів та під час складання 2-х періодичних контрольних робіт – 60 балів.

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання здобувачами, оцінюються як частина теми практичного заняття.

Впродовж семестру здобувач вищої освіти за поточний контроль отримує – 40 балів та під час складання 2-х модулів – 60 балів, загалом – 100 балів.

В рамках даного освітнього компоненту передбачена процедура визнання результатів навчання, які здобувач вищої освіти набув шляхом неформальної освіти і демонструє для визнання у процесі опанування даної освітньої програми. Процедура визнання здійснюється згідно Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького https://drive.google.com/file/d/14KeC_yldBuss-N0Q60DqWdwy9We1_uV4/view та шляхом визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, що регламентуються документом «Положенням про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» (від 28.08.2020 р., протокол №1) https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmQMu206ffea4Kjx3_Q/view та «Положенням про перезарахування освітніх компонентів та визначення академічної різниці у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №1 від 28.08.2020 р.) <https://drive.google.com/file/d/1evp2PeqJTVk7IZSIWT9TgeGfyOU7hwSQ/view>

Критерії оцінювання

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького

https://drive.google.com/file/d/1OMtCdZsTSSudgxmQMu206ffea4Kjx3_Q/view та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» (протокол №5 від 24.10.2019 р.) <https://drive.google.com/file/d/1BDRNtAJupqmHkldtICJTkVl-LNTIjWRX/view>

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Робота на практичному занятті	5 балів:
Самостійна робота	5 – здобувач в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та

Усна відповідь,
тестування, виконання
ситуаційних завдань та
вправ

аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями

4 – здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями

3 – здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.

	<p>2 – здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки</p>
<p>Складання конспекту, тестів для поточної роботи</p>	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – здобувач глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), а також відобразив у рецензії власне відношення до проблеми і до роботи в цілому; склав 10 тестових завдань; – 4 бали – здобувач глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), склав 10 тестових завдань; – 3 бали – здобувач глибоко проробив роботу вченого, здійснив широкий аналіз зазначеної проблеми, вірно відображено ідею автора та основні моменти книги (монографії, статі), але у рецензії не відображено власне відношення до проблеми і до роботи в цілому, склав менше ніж 10 тестових завдань; – 2 бали – спостерігаються суттєві помилки, здобувач не достатньо продемонстрував знання наукової праці вченого, не склав 10 тестових завдань;
<p>Творчі завдання</p>	<p>5 балів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 5 балів – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми,

	<p>– 4 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,</p> <p>– 3 бали – творчі завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,</p> <p>– 2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.</p>
Компетентнісно-орієнтовні завдання (презентація тощо).	<p>– 5 балів – презентація містить не менш ніж 15 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекцій, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об'єктів, малюнків, фото тощо;</p> <p>– 4 бали – презентація містить не менш ніж 12 слайдів, зміст слайдів відповідає темі лекцій, фон та текст – зручні для сприйняття, наявність схем, таблиці, смарт-об'єктів, малюнків, фото тощо;</p> <p>– 3 бали – презентація містить 10 і меншу кількість слайдів, текст та фон заважають сприймати інформацію, недостатня кількість демонстраційного матеріалу (таблиці, діаграми, схеми, малюнки тощо),</p> <p>– 2 бали – зміст презентації не відповідає темі, візуально не сприймається, плагіат</p>

1. Система оцінювання компетенцій здобувачів вищої освіти є стимулюючою, заохочувальною, максимально об'єктивною, простою з чіткими критеріями оцінювання.

2. Національна оцінна шкала є чотирьохбальною для оцінювання результатів іспитів і диференційованих заліків і двобальною для оцінювання відповідей студентів на недиференційованому заліку.

3. Основним видом контролю знань, умінь, навичок та способів їх застосування є поточний контроль для якого використовується національна оцінна шкала «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» з відповідними до неї балами, тобто числами «5», «4», «3», «2». Ці бали виставляються за кожне практичне заняття в академічний журнал.

4. Всі види діяльності на практичному (семінарському) занятті, в тому числі і за виконану самостійну роботу, оцінюються оцінками «5», «4», «3», «2», які заносяться в академічний журнал.

Самостійно підготовлені теми або розв'язані окремі пізнавальні завдання, що винесені для самостійного опрацювання здобувачами, оцінюються як частина теми практичного (семінарського) заняття.

На практичному занятті студент може отримати декілька оцінок за різні види діяльності за чотирьохбальною шкалою від «відмінно» до «незадовільно», але в балах «5», «4», «3», «2». Бали періодичної контрольної роботи, яка може проводитись за рік або семестр чотири, два або один раз, виставляються відповідно максимум 25, 50 і 100 балів за одну контрольну.

Наприклад, періодичний контроль, який проводиться двічі в семестрі, є сумою балів (середньозважена оцінка) поточного контролю і балів за контрольну роботу за такою формулою: $S_1 = X_0 + X_1 = 4 + 18 = 22(б)$,

Де S_1 – сума балів за перший періодичний контроль, X_0 – середньозважене балів за всі теми, включаючи теми і питання винесені на самостійну роботу, що передують першому періодичному контролю; X_1 – бали першої періодичної контрольної роботи.

Студент має право на підвищення результату тільки однієї контрольної роботи протягом тижня після її написання.

Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені практичні заняття і не мати за них незадовільних оцінок.

Невідпрацьовані заняття є підставою для недопущення здобувача вищої освіти до підсумкового контролю як такого, що не виконав навчальний план.

Підсумкова оцінка складається із суми балів за періодичні контрольні роботи за формулою:

$$S = S_1 + S_2$$

Сума (S) дорівнює 100 балам.

Підсумковим контролем вивчення дисципліни є екзамен, де здобувач вищої освіти має набрати максимальну кількість балів – 100. Форма проведення екзамену – письмова.

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
1-й періодичний контроль	2-й періодичний контроль	100	100
20 + 30 = 50	20 + 30 = 50		

Примітка: сума балів 2-ох періодичних контролів + 100 балів (набрані на екзамені) = сума усіх балів ділиться на два.

Структура екзаменаційного білета включає три питання. Перші два становлять теоретичні питання (репродуктивно-продуктивного характеру), що оцінюються по 25 балів кожне, відсутність відповіді не оцінюється взагалі.

1-5 балів ставиться, якщо відповідь фрагментарна на рівні елементарного відтворення окремих фактів, об'єктів; з грубими помилками, відсутнє розуміння основної суті питання, узагальнення.

6-10 балів ставиться за відповідь, в якій у відповіді відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому володіє суттю питання, виявляє знання навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки але іноді припускається грубих помилок.

11-15 балів ставиться за відповідь, з якої видно оволодіння загальним понятійним апаратом, орієнтування в теоретичному матеріалі навчального предмета, але при розкритті основних питань допускаються суттєві помилки: немає визначень, правил, відсутні приклади на підтвердження викладеної теорії або відповідь неповна, нелогічна.

16-19 балів ставиться за розкриття основних питань, де відтворюється значна частина навчального матеріалу, але не скрізь наводяться приклади до них, має місце деяка їх необґрунтованість; матеріал викладено в певній логічній послідовності, що говорить про вільне володіння лекційним і практичним матеріалом, але при цьому виявлено дві-три несуттєві помилки; можлива присутність деяких недоліків у вигляді технічних помилок та описок.

20-25 балів виставляється, якщо основні питання розкриті на високому теоретичному і практичному рівнях та у повному обсязі, видно орієнтування в матеріалі, наводяться приклади; якість відповідей свідчить про вільне володіння матеріалом лекційних і практичних занять, а також про ознайомлення з додатковим матеріалом з навчальної дисципліни; є особиста точка зору, аргументована і підкріплена науковими теоріями; можлива присутність деяких недоліків у вигляді описок.

Третє питання – 25 суджень і 25 тестових завдань. В судженнях пишеться відповідь – «так» чи «ні» або «+» чи «-». Правильна відповідь за кожне судження оцінюється 1 балом. Кожне питання тесту оцінюється також 1 балом.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано

82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

16. Рекомендована література

Основна

1. Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс із дисципліни «Методика навчання української мови в початковій школі» (розділи «Методика вивчення мовної теорії», «Методика розвитку усного та писемного зв'язного мовлення») / А.П.Каніщенко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2015. – 176 с.
2. Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс із дисципліни «Методика навчання української мови в початковій школі». Книга 2 (розділи «Методика навчання грамоти», «Методика літературного читання») / А.П.Каніщенко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2016. – 256 с.
3. Каніщенко А.П. Лекційно-практичний курс з дисципліни «Технології вивчення галузі «Мова і література» / А.П.Каніщенко. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2015. – 160 с.
4. Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржук Т.Б. Методика читання. Навч. посібник. – К.: Навч. книга – Богдан, 2007. – 280 с.
5. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С.Вашуленка. – К.: Літера ЛТД, 2011. – 364с.
6. Савченко О.Я. Методика читання у початкових класах. – К.: Освіта, 2007.

Додаткова

1. Вашуленко М.С. Навчання грамоти в 1 кл.: Посіб. для вчителя. – К.: Освіта, 2002.
2. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі: Метод. посібник. – К.: Освіта, 2006.
3. Капська А.Й. Як навчати учнів виразно читати. – К.: Рад. школа, 1978.

4. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови: Навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів. – Тернопіль: Астон, 2008. – 287 с.
5. Сучасний урок української мови в початковій школі (методика і технологія навчання). Видання друге, доповнене. – Тернопіль: Астон, 2002. – 352 с.
6. Українська мова з методикою навчання в початкових класах. Інтегрований курс / За ред. А.П.Каніщенко, Г.О.Ткачук. – К.: Промінь, 2003. – 232 с.
7. Методичні рекомендації щодо усного і писемного мовлення молодших класів / А.М.Зайка. – К. Магістр – S. 2000. – 88 с.
8. Олійник Г.А. Формування навичок виразного читання в 1 класі. – Тернопіль: Астон, 2001.
9. Пентиліук М.І., Окуневич Т.Г. Методика навчання української мови у таблицях і схемах: Навчальний посібник. – К.: „Ленвіт”, 2006. – 134 с.
10. Прищепа О.Ю. Навчання письма в 1 класі: Посіб. для вчителя. – К.: Освіта, 2004.

17. Інформаційні ресурси

1. http://gendocs.ru/v35957/лекції_-_методика_викладання_української_мови
2. <http://socgum.mdpu.org.ua/index>.